

**Závěrečná zpráva z řešení
projektu Specifického
výzkumu 2013, č. 2101**

Připravil: doc. PhDr. T. Svatoš, Ph.D.,
Pracoviště: Pedagogická fakulta UHK,
Rokitanského 62, 500 01 Hradec Králové,
e_mail: tomas.svatos@uhk.cz

Název projektu Specifického výzkumu

Profesní zdatnost (začínajících) studentů učitelství

Struktura závěrečné zprávy

- A Specifikace řešitelského týmu**
- B Celková částka dotace**
- C Stručný popis při řešení projektu**
- D Splnění kontrolovatelných výsledků řešení**
- E Přehled realizovaných výdajů**
- F Přílohy: F.1 Kopie publikačních výstupů,
F.2 Výpis z OBD,
F.3 Výsledkovka z Magionu – vyúčtování dotace.**

A Specifikace řešitelského týmu

Odpovědný řešitel: doc. PhDr. Tomáš Svatoš, Ph.D., KPP PedF UHK

Studentka magisterského studia PedF UHK: Bc. Šárka Musilová, 5.
ročník, aprobace De/On, stud. č.: 20225/3

Student bakalářského studia na PedF UHK (nenárokuje stipendium):
Marek Linke, 3. ročník, aprobace Ma/Rj, stud. č.: 31217/1

B Celková částka dotace

Celková částka požadované dotace: 52.620,- Kč (po navýšení).

C Stručný popis při řešení projektu

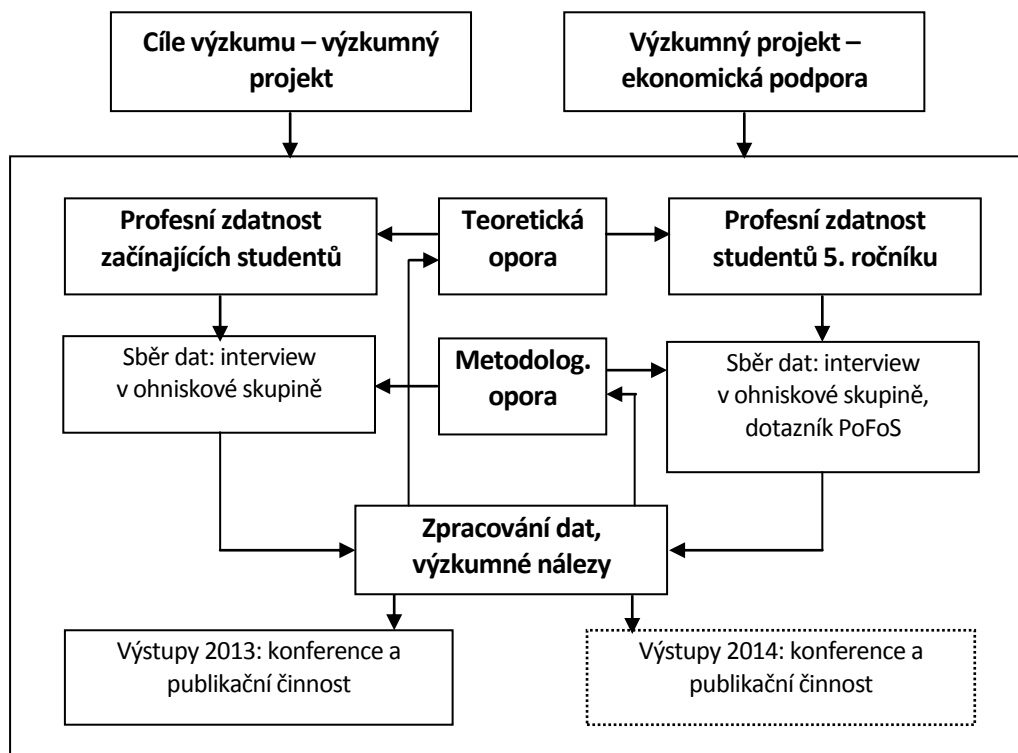
Cíle výzkumu

- a) konceptuálně **navázat na pojetí**, metodologii a záměry specifického výzkumu z roku 2011 a 2012, jež byly zaměřené na poznání začínajících studentů učitelství ve smyslu jejich adaptace na vysokoškolské prostředí,
- b) **vytvořit vhodnou metodologii** pro sledování a popis studentského sebepojetí profesní (a komunikativní) zdatnosti (s využitím obsahu portfolia, interview v ohniskové skupině a jejich analýz),

- c) **data zpracovat**, na úrovni **kvalitativního výzkumu** vytvořit případové studie a **v kvantitativním pohledu** vytvořit sumarizující přehledy,
- d) **výsledky šetření** o hledání profesní identity zpracovat do publikovatelných výstupů.

Řešení SV probíhalo průběžně (i když neproporciálně) v celém výzkumném období a jeho dílčí kroky představujeme v následujícím vyobrazení. Zvolili jsme ho jako shrnující zkratku a budeme komentovat jen některé jeho části – s ohledem na zadavatelem požadovaný rozsah nejvíce 2 stran textu.

Obr. 1: Přístup k řešení SV a jeho etapy

Teoretickou oporou představovaly práce renomovaných autorů, kteří se problematikou subjektivně vnímané osobní zdatnosti věnují delší čas a jsou pro sledované téma autoritami. V zahraniční literatuře je s pojmem self-efficacy spojena **socio-kognitivní teorie Bandury**, vycházející z individuálně vnímané a prožívané sebepercepce v souvislostech s nároky budoucí profese. V určité etapě rozvoje vztahu k sobě samému (v profesním slova smyslu) je v klasickém „Bandurovském“ trojúhelníku zvláště významný vliv vysokoškolského prostředí (v celém rozpětí vlivových faktorů – od fyzického prostředí, přes sociální charakteristiky studijních skupin, chování pedagogů až po normativní požadavky studijních programů). Budeme-li o P. Gavorovi uvažovat jako o také zahraničním výzkumníkovi, pak i on patří mezi autory, jejichž práce byla silnou inspirací. V komunikačním pojetí osobně vnímané zdatnosti byly inspirující práce manželů Vyskočilových a jejich **teorie sociální a profesní kondice**.

Naším záměrem bylo postihnout rozdíly v pojetí osobní zdatnosti u dvou studentských skupin: a to u začínajících studentů učitelství a u těch, kteří profesní přípravu ukončují. Obě respondentské skupiny byly také relativně samostatnými objekty našeho badatelského zájmu. V závěru šetření jsme hledali výsledkové průniky a obecnější významy (a to nejen pro oblast učitelského vzdělávání).

Z metodologického pohledu jsme využívali v kvalitativní metodologii známý postup **interview v ohniskové skupině**, který jsme v období zimního semestru aplikovali u začínajících studentů (cekem 3 interview s audiovizuálními nahrávkami) a v zimním semestru nového akademického roku pak mezi končícími studenty učitelských oborů (4 nahrávky). Procedurálně se na dialozích podílel především student Marek Linke (včetně analýz interview), naopak transkripce verbální komunikace byla příspěvkem Šárky Musilové. Ta opouštěla výzkumný tým v září – po absolvování VŠ a odchodu do školské praxe.

Pozn.: i když se financování specifického výzkumu výrazně zlepšilo oproti předchozím letům, nárokovanou audiovizuální techniku jsme získali až ve druhé polovině řešitelského období. Na druhou stranu oceňuji nejen posílení finanční dotace SV, ale také ochotu ocenit M. Linke za jeho práci v týmu, i když podle regulí soutěže nemohl nárokovat řádné stipendium.

Ke srovnání osobně vnímané komunikační zdatnosti jsme využili **také dotazníkové šetření** (část portfoliového dotazníku PoFos_1), a to s respondenty 1. ročníku (akademický rok 2010/2011) a studenty posledního ročníku současného akademického roku. Komparace odhalila očekávaná zjištění a potvrdila nezastupitelnou roli pedagogické praxe při budování osobně vnímaných dispozic k učitelství.

Otevřeli jsme poslední část stručného komentáře, který se má věnovat **hlavním výsledkům**. Šetření **mezi začínajícími studenty** potvrdilo, že osobně vnímaná (profesní) zdatnost je pojmem, který je velmi rozmanitě přijímán a interpretován – především v závislosti na předchozích „pedagogicky laděných“ zkušenostech. Znamená to, že mezi „prváky“ identifikujeme velký rozpíl subjektivně vnímaných dispozic - ať již sociálně nebo profesně zaměřených. To podstatně představuje společná potřeba o zdatnosti nejen „akademicky“ hovořit, ale také se s ní praxeologické seznamovat, reflektovat její proměny a cíleně pěstovat. Považujeme to za interdisciplinární úkol, stojící nad dílčími disciplínami učitelského vzdělávání a významem se blíží spíše paradigmátům učitelského přípravného vzdělávání, autentickým pro současnost.

Jaké bylo komunikační sebepojetí **studentů v závěru studia** – v porovnání se studentskými počátky? Výsledných poznatků bylo mnoho a nejdůležitější (o vlivu praktické učitelské činnosti) jsme upozornili v předchozím textu. Mimo jiné se ukázalo, že osobně vnímaná zdatnost dostal reálné rozměry, byla více spojena s přijímáním role pedagoga a do obrazu o své zdatnosti vstupovali významně další okolnosti (učitelovo pojetí výuky, role a pozice žáků, konflikty mezi „připraveným“ a „improvizovaným“ atd.). Mnozí respondenti latentně „vyčítali“ instituci učitelského vzdělávání malou příležitost laborovat s komunikačním sebepojetím, malou metodickou vybaveností k jeho reflexím a projevům růstu.

Nálezy považujeme za hybné inspirace pro inovace pregraduálního vzdělávání. Vždyť pocházejí bezprostředně od těch, ke kterým profesionalizační úsilí směřuje. Obecnější „výstupy“ z řešení SV jsme promítli do **propracovanější teorie proměn studentské role v přípravném vzdělávání** a také jsme přispěli k většímu **propracování metodologie** získávání dat a jejich zpracování cestou ohniskových skupin.

Uvedli jsme jen některé poznatky, které charakterizují řešení specifického výzkumu ať již v jeho průběhu, nebo nejsilnějších výsledcích. Čtenářům nabízíme detailnější pohled v příspěvcích, které jsme publikovali nebo ke zveřejnění připravujeme. **Odkazujeme na přílohové části této závěrečné zprávy.**

D Splnění kontrolovatelných výsledků řešení

Uskutečněné výstupy – rok 2013

a) Příspěvek v recenzovaném časopise (Příloha F.1A)

SVATOŠ, T., Student na cestě k učitelství – inspirace z výzkumné praxe. Určeno do časopisu *Pedagogická orientace*, 2013/č. 6, v anglickém jazyku, text přijat do redakce (po recenzním řízení a úpravách) 30. listopadu 2013.

b) Přednášky-sdělení na konferencích: (Přílohy F.1 B a C)

SVATOŠ, T., Komunikační identita vysokoškolských studentů – výzkumné nálezy ze studentského portfolia. Mezinárodní konference *Cesty demokracie, Vysokoškolský učitel – pozice mezi vyučováním a výzkumem*. XII. Konference CD, Velké Bílovice, 4.-6. 12. 2013. Příspěvek je v recenzním řízení.

LINKE M. Reflexe Self-Efficacy u začínajících studentů učitelství. Mezinárodní konference *Cesty demokracie, Vysokoškolský učitel – pozice mezi vyučováním a výzkumem*. XII. Konference CD, Velké Bílovice, 4.-6. 12. 2013. Příspěvek je v recenzním řízení.

Plánované výstupy – rok 2014

c) Příspěvek v recenzovaném časopise

SVATOŠ, T., Komunikační identita vysokoškolských studentů – výzkumné nálezy ze studentského portfolia. Text z Mezinárodní konference *Cesty demokracie, Vysokoškolský učitel – pozice mezi vyučováním a výzkumem*. XII. Konference CD, Velké Bílovice, 4.-6. 12. 2013.

d) Kapitola v monografii

SVATOŠ, T., MUSILOVÁ, Š, Studentské portfolio jako zdroj poznatků a komunikační sebepercepce a jejích proměnách. Text bude publikován v monografii z Mezinárodní konference *Zkušenost – reflexe – učení v pedagogické teorii a praxi*. FF MU Brno, 25. - 26. 2. 2014.

E Přehled realizovaných výdajů

Skutečné čerpání finančních prostředků spojených s realizací projektu SV (Příloha F.3)

E. 1 Osobní náklady: 2.815,00 Kč

957,08 Kč zákonné sociální pojištění

Osobní náklady pro odpovědného řešitele (za koncepci projektu, přípravu dílčích etap a garanci výstupů) + zákonné sociální pojištění.

E. 2 Mimořádná stipendia: 12.000,- Kč

Stipendium v plné výši bylo proplaceno studente Šárce Musilové, a to jarním a podzimním termínem. Spoluřešitelka v období březen – srpen 2013 podle zadání spoluvytvářela metodologii k řešení specifického výzkumu, přepisovala komunikaci z interview v ohniskových skupinách. Částečně se

podílela na tvorbě souborných excelových tabulek a spočítala kvantitativní údaje.

E. 3 Materiálové a provozní náklady: 11.991,- Kč

Byla pořízena videokamera CANON HF R48 Legria pro záznam interview v ohniskových skupinách.

E. 4 Další náklady: 18.232,25 Kč

Tato položka obsahovala jak náklady za kancelářský materiál, tak na nákup drobných provozních položek (kancelářské papíry, tonery do tiskárny, CD nosiče a obaly).

E. 5 Výdaje na služby: 0,- Kč

E. 6 Doplnkové výdaje: 386,28,- Kč

Položka obsahuje kurzové ztráty a bankovní poplatky.

E. 7 Konferenční poplatek a cestovné: 6.238,75 Kč

Z prostředků SV byly hrazeny konferenční poplatky a cestové pro T. Svatoše na Mezinárodní konferenci *Cesty demokracie, Vysokoškolský učitel – pozice mezi vyučováním a výzkumem*. XII. Konference CD, Velké Bílovice, 4.-6. 12. 2013.

Závěrečné vyúčtování:

Požadované finanční prostředky:	52.620,- Kč
Investované prostředky:	52.620,36 Kč
Rozdíl:	- 0,36 Kč

Závěrečnou zprávu vypracoval:

Doc. PhDr. Tomáš Svatoš, Ph.D.,

V Hradci Králové 31. prosince 2013

F Přílohy

F.1 Kopie publikačních výstupů (samostatné přílohy)

F.2 Výpis z OBD (zatím neuvedeno)

F.3 Výsledkovka z Magionu – vyúčtování dotace

Výsledovka po účtech s pohyby
Pohyby za období 2013 / 01 - 12

Pracoviště:	*****	Všechny vybrané analytiky		
Činnost:	****	Všechny vybrané analytiky		
Fullcost:	*****	Všechny vybrané analytiky		
Zakázka:	*****	Všechny zakázky		
Podzakázka:	***	Všechny podzakázky		
Účet	Název účtu	Má dít	Dal	Zůstatek k 2013 / 12
501 003	Spotřeba materiálu kancelářské DU			
	Počáteční stav	0,00		
	SKL/0904/00012/13 31.12.2013	201,25	0,00 Sklad kanc.potřeb 2013/12	
	ZAV/0111/00923/13 13.11.2013	16 638,00	0,00 tonery	
	ZAV/0111/00924/13 13.11.2013	1 255,00	0,00 kancelářské potřeby	
	ZAV/0111/00925/13 13.11.2013	138,00	0,00 kancelářské potřeby	
501 003	Spotřeba materiálu kancelářské I	18 232,25	0,00	18 232,25
501 008	Spotřeba materiálu DHIM DU			
	Počáteční stav	0,00		
	MAJ/0107/00028/13 31.10.2013	11 991,00	0,00 000010339 VIDEOKAMERA CANON HF R48 LEGRIA	
501 008	Spotřeba materiálu DHIM DU	11 991,00	0,00	11 991,00
501	Spotřeba materiálu	30 223,25	0,00	30 223,25
518 004	Poplatky konference, semináře, kurzy DU			
	Počáteční stav	0,00		
	ZAV/0116/00109/13 19.11.2013	6 238,75	0,00 konf. popl.Svatoš.	
518 004	Poplatky konference, semináře, k	6 238,75	0,00	6 238,75
518	Ostatní služby	6 238,75	0,00	6 238,75
521 001	Mzdové náklady DU			
	Počáteční stav	0,00		
	MZD/0101/00011/13 30.11.2013	2 815,00	0,00 Mzdy 2013/11	
521 001	Mzdové náklady DU	2 815,00	0,00	2 815,00
521	Mzdové náklady	2 815,00	0,00	2 815,00
524 001	Zákonné zdravotní pojištění DU			
	Počáteční stav	0,00		
	MZD/0101/00011/13 30.11.2013	253,33	0,00 Mzdy 2013/11	
524 001	Zákonné zdravotní pojištění DU	253,33	0,00	253,33
524 002	Zákonné sociální pojištění DU			
	Počáteční stav	0,00		
	MZD/0101/00011/13 30.11.2013	703,75	0,00 Mzdy 2013/11	
524 002	Zákonné sociální pojištění DU	703,75	0,00	703,75
524	Zákonné sociální pojištění	957,08	0,00	957,08

Výsledovka po účtech s pohyby
Pohyby za období 2013 / 01 - 12

Pracoviště:	****	Všechny vybrané analytiky		
Činnost:	****	Všechny vybrané analytiky		
Fullcost:	*****	Všechny vybrané analytiky		
Zakázka:	*****	Všechny zakázky		
Podzakázka:	***	Všechny podzakázky		
Účet	Název účtu	Má dáti	Dal	Zůstatek k 2013 / 12
545 001	Kurzové ztráty DU			
	Počáteční stav	0,00		
	BAN/0802/24550/13 26.11.2013	146,28	0,00	0000000000 konf. popl.Svatoš
545 001	Kurzové ztráty DU	146,28	0,00	146,28
545	Kurzové ztráty	146,28	0,00	146,28
549 003	Bankovní poplatky DU			
	Počáteční stav	0,00		
	BAN/0802/24549/13 26.11.2013	240,00	0,00	0000000000 POPLATKY FUNDS TRA
549 003	Bankovní poplatky DU	240,00	0,00	240,00
549 006	Jiné ostatní náklady mimoř.stip. DU			
	Počáteční stav	0,00		
	BAN/0802/12432/13 08.07.2013	6 000,00	0,00	8 Musilová Šárka
	BAN/0802/20266/13 07.10.2013	6 000,00	0,00	2 Musilová Šárka
549 006	Jiné ostatní náklady mimoř.stip. I	12 000,00	0,00	12 000,00
549	Jiné ostatní náklady	12 240,00	0,00	12 240,00
	Náklady celkem	52 620,36	0,00	52 620,36
691 006	Provoz dotace věda MŠMTspecifický výzkum			
	Počáteční stav		0,00	
	MAN/0910/00006/13 08.02.2013	0,00	52 620,00	Dotace MŠMT spec.výzkum
691 006	Provoz dotace věda MŠMTspecif	0,00	52 620,00	52 620,00
691	Přijaté přís. mezi zúčt.mezi org.slož.	0,00	52 620,00	52 620,00
	Výnosy celkem	0,00	52 620,00	52 620,00
	Hospodářský výsledek k 2013 / 12:			-0,36
	Náklady za vybrané:	52 620,36		52 620,36
	Výnosy za vybrané:		52 620,00	52 620,00
	Hospodářský výsledek za vybrané k 2013 / 12:			-0,36
Výběrová kritéria (omezení sestavy se řídí právy uživatele srbovso1 (uvedena v závorce))				
Pracoviště:	(0121*0976*)			
Činnost:	(***[***])			
Fullcost:				
Zakázka:	2101 (*1905)			
Podzakázka:				

